

Svensk lovinnstramming mot juks i tannhelsetjenesten

En kommende lovendring skal heve kvaliteten og styrke pasientsikkerheten innenfor tannhelsetjenesten Sverige. Gjennom nye krav og skjerpet tilsyn ønsker den svenske regjeringen å komme velferdskriminaliteten med svindel og feilutbetalinger i helsesektoren til livs.

 JOHAN ERICHS, MERA MEDIA

Regjeringen har via Sosialdepartementet sendt ut en proposisjon som foreslår endringer i regelverket for tannhelsetjenesten, med det formål å skjerpe kravene til aktørene i bransjen. Det skal gjøres ved hjelp av bedre tilsyn, økt kontroll og mer omfattende kvalitetskrav.

Hovedårsaken til lovendringen er omfattende misbruk av tannhelsetrygd og feilaktige utbetalinger. Ifølge regjeringens egne anslag utgjør slike feilutbetalinger årlig 430 millioner svenske kroner.

I forslaget heter det at det skal innføres konsesjonsplikt for private tilbydere av tannhelsetjenester. Konsesjon skal søkes hos Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

IVO er Sveriges tilsynsmyndighet for blant annet tannhelse og øvrige helsetjenester. For å få – og beholde – konsesjon må tilbyderne drive et systematisk arbeid med pasientsikkerhet, ha tilstrekkelig kunnskap om gjeldende forskrifter og vurderes som egnet til å drive virksomhet innen tannhelse. For selskaper og andre juridiske enheter skal IVO i tillegg gjennomføre en eier- og ledelsesvurdering før bevilging eventuelt gis.

Hele tannhelsebransjen rammes urettmessig av svindelen som forekommer i svensk tannhelsetjeneste. – Velferdskriminaliteten undergraver tilliten også til dyktige og autoriserte tannleger, sier Lina Nordquist, helsepolitisk talsperson for regjeringspartiet Liberalerna. Foto: Sveriges Riksdag

– Den som begår velferdskriminalitet innen tannhelsetjenesten plyndrer fellesskapets ressurser og undergraver tilliten til alle autoriserte tannleger. Nå sikrer vi at tannhelsetilbys med faglig kompetanse og pasienten i sentrum, sier Lina Nordquist, helsepolitisk talsperson for regjeringspartiet Liberalerna.

Mer effektivt tilsyn

Sveriges Tandläkarförbund støtter regjeringens forslag.

– Det er viktig å få bedre orden i sektoren. Spesielt mener vi at det er viktig at nye tilbydere vurderes og prøves før de kan kobles til den statlige støtteordningen for tannhelsetilbys. Vi ønsker også bedre samarbeid mellom myndighetene for å sikre at de som godkjennes faktisk er registrert hos IVO som ansvarlige aktører, sier Chaim Zlotnik, leder i Sveriges Tandläkarförbund.

Informasjonsdeling og koordinering mellom statlige etater skal i henhold til lovforslaget forenkles og bli mer effektivt. Et av forslagene går ut på at statlig støtte til tannbehandling som hovedregel ikke skal utbetales dersom behandleren mangler autorisasjon eller særskilt godkjenning for å utøve yrket.

– Tiltakene er nødvendige for å bekjempe kriminalitet innen tannhelsetjenesten. Etter min mening øker forekomsten av svindel, og metodene blir stadig mer avanserte og vanskeligere å oppdage. Man må forstå at kriminell virksomhet ofte er svært kreativt på en destruktiv måte. Å etablere effektiv kontroll med hele bransjen er ingen enkel oppgave, sier Zlotnik.

Han gir et konkret eksempel på hvordan svindel kan forekomme:

– Det hender at useriøse aktører beholder personnummeret til en tidligere ansatt tannlege, og later som om vedkommende fortsatt jobber der. Hensikten er å kreve inn refusjoner som klinikken egentlig ikke har rett til. Det finnes flere slike metoder som er vanskelig å forhindre, men lovforslaget er definitivt et skritt i riktig retning.

Ressurser

IVO skal få myndighet til å pålegge tilbydere å rette opp i eventuelle mangler dersom vilkårene for konsesjon ikke oppfylles. I tillegg foreslås det at IVO får fullmakt til å tilbakekalle konsesjon helt eller delvis ved alvorlige avvik. Virksomheter som opererer uten gyldig tillatelse skal kunne forbys, og det skal bli straffbart å drive tannhelsetjenester uten konsesjon.

– Vi ønsker en lovendring som gjør det enklere å stenge ute useriøse aktører fra tannhelsetjenesten, sier Chaim Zlotnik, leder i Sveriges Tandläkarförbund. Foto: Sveriges Tandläkarförbund

IVO har tidligere blitt kritisert for manglende effektivitet i tilsynet med helse- og tannhelsetjenestene. Hva skal til for at IVO i større grad kan forhindre kriminalitet og bidra til å sikre tillit i bransjen?

– IVO må få bedre rammevilkår og tilstrekkelige ressurser for å kunne utføre samfunnsoppdraget sitt. Det handler ikke bare om å reagere i ettertid, men også om å kunne være proaktiv og gi tidlige signaler som kan forebygge svindel.

Det er vanlig med tett samarbeid mellom offentlige tannhelsetjenester (regionene) og private klinikker. I dag mangler det tydelige retningslinjer for hvordan regionene skal reagere dersom det oppstår mistanke om økonomisk misbruk eller kriminell virksomhet hos en privat aktør. Med det nye lovforslaget blir det et tydeligere krav til regionene om å melde fra til IVO dersom det er grunn til å tro at en privat tilbyder driver virksomhet uten nødvendig tillatelse, eller dersom tilbyderens egnethet bør stilles spørsmål ved.

– Selv om det bare er en liten andel som jukser, rammer mistanken hele bransjen. Det er ingen tvil om at mange tannleger føler seg mistenkeliggjort etter all oppmerksomheten rundt feilutbetalinger av tannhelsetilskudd de siste årene. Nå legges det til rette for å fjerne useriøse aktører. Det viktigste nå er at loven ikke bare blir en papirregel, men faktisk følges opp og iverksettes i praksis, avslutter Chaim Zlotnik.

Lovendringene er foreslått å tre i kraft 1. januar 2026.